

Instytut Pamięci Narodowej - Warszawa

<https://warszawa.ipn.gov.pl/waw/aktualnosci/64858,Seminarium-popularnonaukowe-Z-kamera-po-II-Rzeczypospolitej-Oblicza-polskiego-ki.html>
30.04.2024, 19:28

Seminarium popularnonaukowe „Z kamerą po II Rzeczypospolitej. Oblicza polskiego kina przedwojennego” - Warszawa, 18 lutego 2019 „Kino II Rzeczypospolitej - historia i zjawiska”

W poniedziałek 18 lutego 2019 r. w Przystanku Historia Centrum Edukacyjnym IPN w Warszawie odbyło się kolejne spotkanie z cyklu „Z kamerą po II Rzeczypospolitej. Oblicza polskiego kina przedwojennego”, organizowanym przez IPN Oddział w Warszawie. Prof. Piotr Zwierzchowski zaprezentował temat: „Kino II Rzeczypospolitej - historia i zjawiska”.

Kino II Rzeczypospolitej nie miało dobrej opinii. Utrwaliło się przekonanie, że było na bardzo niskim poziomie realizacyjnym, służyło zaspokajaniu najbardziej niewybrednych gustów, a jego wartość artystyczna była znikoma. Choć kryje się tu ziarno prawdy, nie wolno jednak zapominać o rozmaitych uwarunkowaniach, którym podlegała ówczesna kinematografia. Była zjawiskiem dynamicznym, a wpływ na nią miały przemiany i konteksty polityczne, społeczne, kulturowe, ekonomiczne i technologiczne. W zależności od okresu kino budowało polską tożsamość lub służyło władzy politycznej, odzwierciedlało różne zjawiska społeczne, na przykład emancypację kobiet, reagowało na zmiany w technice filmowej, przede wszystkim na wprowadzenie kina dźwiękowego. Zwracając uwagę na ujęcie diachroniczne, warto jednak dostrzec także punkty stałe, np. połączenie melodramatu i idei narodowej w latach 20., czy nastawienie na kino gatunków w

następnej dekadzie, jak również brak wielkokapitałowego przemysłu filmowego i związane z tym strategię produkcyjne i dystrybucyjne, które odcisnęły swoje piętno na kulturze produkcji i twórczości filmowej.

Jeden z najbardziej przydatnych podziałów twórczości filmowej stworzył Tadeusz Lubelski, wyróżniając w kinie lat 20. trzy modele: upolityczniony, ludyczny i autoteliczny. Z kolei w latach 30., które rozpoczynają się przełomem dźwiękowym, opóźnionym w stosunku do kina światowego, najważniejsze było wspomniane kino gatunków, przede wszystkim komedie i melodramaty (zresztą, całe polskie kino międzywojenne było wyraźnie melodramatyczne), jak również filmy historyczno-patriotyczne. Powstają wtedy również zjawiska przekraczające wymiar tzw. „branży”, czyli ówczesnego filmowego mainstreamu, na przykład filmy żydowskie czy Stowarzyszenie Miłośników Filmu Artystycznego START.

Pokazane zostaną między innymi fragmenty następujących filmów: **Dla Ciebie, Polsko**, reż. Antoni Bednarczyk (1920), **Cud nad Wisłą**, reż. Ryszard Bolesławski (1921), **Mocny człowiek**, reż. Henryk Szaro (1929), **Barbara Radziwiłłówna**, reż. Józef Lejtes (1936), **Dybuk**, reż. Michał Waszyński (1937), **Ludzie Wisły**, reż. Aleksander Ford (1938).

Prof. dr hab. Piotr Zwierzchowski, historyk filmu, autor m.in.: Zapomniani bohaterowie. O bohaterach filmowych polskiego socrealizmu, Warszawa 2000; Pęknięty monolit. Konteksty polskiego kina socrealistycznego, Bydgoszcz 2005; Piękny sen pedagoga. Literackie i filmowe portrety świata edukacji, Kraków 2005; Spektakl i ideologia. Szkice o filmowych wyobrażeniach śmierci heroicznej, Kraków 2006; Kino polskie po roku 1989, Bydgoszcz 2007; Kino nowej pamięci. Obraz II wojny światowej w kinie polskim lat 60., Bydgoszcz 2013; oraz najnowszej Polskie seriale telewizyjne, red. [Piotr Zwierzchowski](#), [Barbara Giza](#), John Bates, Karolina Kosińska, Bydgoszcz 2015.

Kolejne spotkania:

- Kino II Rzeczypospolitej – ludzie kina – 18 marca 2019

- Kino II Rzeczypospolitej - melodramat i komedia - 1 kwietnia 2019
- Kino PRL-u wobec II Rzeczypospolitej - 6 maja 2019
- II Rzeczpospolita w kinie polskim po roku 1989 - 27 maja 2019